

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi tuloverolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä huhtikuuta 1998 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 28/1998 vp laiksi tuloverolain muuttamisesta.

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat eduskunta-aloitteet:

- lakialoite 64/1996 vp (Matti Saarinen /sd ym.) laiksi tuloverolain 23 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 67/1996 vp (Mikko Elo /sd ym.) laiksi tuloverolain 38 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 2/1997 vp (Ola Rosendahl /r ym.) laiksi tuloverolain 32 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 12/1997 vp (Tuija Pohjola /sd ym.) laiksi tuloverolain 96 §:n 2—8 mom. kumoamisesta,
- lakialoite 14/1997 vp (Pekka Kuosmanen /kok ym.) laiksi tuloverolain 42 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 17/1997 vp (Markku Pohjola /sd ym.) laiksi tuloverolain 57 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 21/1997 vp (Pia Viitanen /sd ym.) laiksi tuloverolain 31 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 87/1997 vp (Sakari Smeds /skl) laiksi tuloverolain 67 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 97/1997 vp (Kyösti Karjula /kesk) laiksi tuloverolain muuttamisesta,

- lakialoite 103/1997 vp (Jaakko Laakso /vas ym.) laiksi tuloverolain 31 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 112 /1997 vp (Sakari Smeds /skl ym.) laiksi tuloverolain 57 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 132/1997 vp (Kyösti Karjula /kesk ym.) tuloverolain 54 §:n väliaikaisesta muuttamisesta,
- lakialoite 135/1997 vp (Tauno Pehkonen /skl ym.) laiksi tuloverolain 58 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 3/1998 vp (Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.) laiksi tuloverolain 93 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 5/1998 vp (Aapo Saari /kesk ym.) laiksi kotitaloustyön työllistämismääräyksestä,
- lakialoite 21/1998 vp (Pekka Leppänen /vas ym.) laiksi tuloverolain 127 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 24/1998 vp (Jouko Jääskeläinen /skl ym.) laiksi tuloverolain 14 ja 105 a §:n muuttamisesta,
- lakialoite 29/1998 vp (Mikko Kuoppa /va-r ym.) laiksi tuloverolain 105 a §:n muuttamisesta,
- lakialoite 30/1998 vp (Veijo Puhjo /va-r ym.) laiksi tuloverolain 124 §:n muuttamisesta,
- lakialoite 39/1998 vp (Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.) laiksi tuloverolain 66 §:n muuttamisesta

- lakialoite 48/1998 vp (Marjatta Vehkaoja /sd ym.) laiksi tuloverolain 92 §:n muuttamisesta
- lakialoite 54/1998 vp (Liisa Hyssälä /kesk) laiksi tuloverolain muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt myös tässä yhteydessä seuraavat toivomusaloitteet:

- toivomusaloite 34/1997 vp (Maria Kaisa Aula /kesk) kotitalouden työllistämisen vähennyksen toteuttamisesta,
- toivomusaloite 35/1997 vp (Maria Kaisa Aula /kesk) perustulojärjestelmän käyttöönottamisesta verotuksessa,
- toivomusaloite 36/1997 vp (Jouko Jääskeläinen /skl ym.) kotona teetetyt työn kustannusten verovähennyskelpoisuudesta,
- toivomusaloite 40/1997 vp (Ossi Korteniemi /kesk) opiskelijoiden verotuksen muuttamisesta työnteekoon kannustavaksi,
- toivomusaloite 44/1997 vp (Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.) kotityöstä maksetun palkan saattamisesta verovähennyskelpoiseksi,
- toivomusaloite 48/1997 vp (Tuija Nurmi /kok) kotitaloustyöstä maksetun palkan verovähennyskelpoisuudesta,
- toivomusaloite 49/1997 vp (Tuija Nurmi /kok) eläkeläisten verotuksen keventämisestä,
- toivomusaloite 53/1997 vp (Erkki Pulliainen /vihr) lämmön- ja sähköntuotantoon käytetyn hakkeen verotuksesta,
- toivomusaloite 54/1997 vp (Päivi Räsänen /skl ym.) kotitalouksien maksamien palkkakustannusten verovähennysoikeudesta,
- toivomusaloite 57/1997 vp (Sakari Smeds /skl) kotihoidon tukemisesta verohelpotuksin,
- toivomusaloite 14/1998 vp (Olavi Ala-Nissilä /kesk) ansiotuloverotuksen uudistamisesta,
- toivomusaloite 16/1998 vp (Jouko Jääskeläinen /skl ym.) kotitaloustyötä tukevan verovähennysoikeuden myöntämisestä kaikissa lääneissä,
- toivomusaloite 17/1998 vp (Jouko Jääskeläinen /skl ym.) perheverokortin myöntämisestä,
- toivomusaloite 23/1998 vp (Jaakko Laakso

/vas) pääoma- ja ansiotuloverotuksen uudistamisesta,

- toivomusaloite 24/1998 vp (Maija-Liisa Lindqvist /kesk) yleishyödyllisten järjestöjen verollepanosuunnitelmista luopumisesta,
- toivomusaloite 27/1998 vp (Iivo Polvi /vas) takauksen perusteella maksettavan velan koron vähennysoikeudesta verotuksessa,
- toivomusaloite 31/1998 vp (Päivi Räsänen /skl) perhekohtaisen verotusjärjestelmän selvittämisestä.

Jaostokäsittely

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ministeri Jouko Skinnari, hallitusneuvos Hannele Ranta-Lassila ja finanssineuvos Immo Pohjola, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Tuula Hakola, Verohallitus
- osastopäällikkö Antti Arola, Kansaneläkelaitos
- kirkkoneuvos Matti Halttunen, Kirkkohallitus
- erityisasiantuntija Hannele Taatila, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Antti Rantalainen, Kirjanpito- toimistojen Liitto
- hallituksen jäsen Urpo Salo, Kirjanpito- toimistojen Liitto
- verotyöryhmän jäsen Esko Tuominen, KHT-yhdistys
- lakiasiaintoimittaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto
- johtaja Tero Honkavaara, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto ry
- varatoimitusjohtaja Pauli K. Mattila, Keskuskauppakamari
- johtaja Esko Kiviranta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö ry
- pääekonomisti Matti Koivisto, Toimihenkilö- järjestö STTK ry
- tutkimuspäällikkö Olli Saariaho, Akava ry
- lehtori Pentti Rönkkö, Tampereen yliopisto

- professori Edward Andersson
- professori Heikki Niskakangas
- professori Kari S. Tikka.

Suomen Yrittäjät ry on antanut asiasta kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Hallitus ehdottaa, että vuoden 1999 alusta tehtäisiin tuloverotukseen hallituksen esityksen 25/1998 vp mukaiset veroasteikkotarkistukset sekä käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyvät tuloverolain muutokset.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen ja tulonhankkimisvähennyksen enimmäismääriä ehdotetaan korotettaviksi.

Verotettavan luovutusvoiton määrää laskettaessa sovellettavaa niin sanottua hankintameno-olettamaa ehdotetaan alennettavaksi 30 prosentista 20 prosenttiin. Lisäksi ehdotetaan tarkistettavaksi osakkeiden hankinta-ajankohdan määrittämistä eräissä yritysmuodon muutostilanteissa.

Osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa sovellettavaa tuotto prosenttia ehdotetaan alennettavaksi. Osingon pääomatulo-osuuden laskentaan ehdotetaan tehtäväksi rakenteellinen muutos. Pääoman tuottoaste ehdotetaan laskettavaksi 15 prosentista 13,5 prosenttiin. Liikeosakkeen verotusarvoa koskevaa valtiovarainministeriön päätöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että osinkoa ei vähennettäisi nettovarallisuudesta laskettaessa osakkeen matemaattista arvoa. Säännöstä osakaslainan vähentämisestä osakkeiden arvosta ehdotetaan muutettavaksi osakaslainan vähentämisajankohdan ja säännöksen soveltamisalan osalta.

Osakaslainan verotusta koskevia säännöksiä ehdotetaan sovellettavaksi luonnollisen henkilön verovuonna osakeyhtiöstä nostamaan ja verovuoden päättyessä maksamatta olevaan rahalainaan, jos verovelvollinen tai hänen perheenjäsenensä omistavat vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista. Osakaslaina katsottaisiin lainansaaajan veronalaiseksi pääomatuloksi. Takaisinmaksuvuonna verovelvollisella olisi oikeus vähentää maksamansa määrä pääomatuloistaan, jos laina maksetaan viimeistään viidentenä vuonna nostovuoden jälkeen.

Tuloverolakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä teknisluonteisia korjauksia.

Lakia ehdotetaan sovellettavaksi eräin poikkeuksin ensimmäisen kerran vuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

Eduskunta-aloitteet

Käsitellyt lakialoitteet sisältävät tuloverolakiin sellaisia muutosehdotuksia, jotka liittyvät välittömästi hallituksen esittämiin muutosehdotuksiin, sekä lisäksi sellaisia muutosehdotuksia, jotka liittyvät epäsuorasti hallituksen ehdottamiin muutosehdotuksiin tai muihin, käsiteltäviin lakialoitteisiin sisältyviin muutosehdotuksiin.

Käsitellyissä toivomusaloitteissa ehdotetaan useita välittömästi hallituksen esittämiin muutosehdotuksiin tai edellä tarkoitetuissa lakialoitteissa oleviin muutosehdotuksiin liittyviä toivomuksia.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Luovutusvoittoa laskettaessa luovutushinnasta vähennetään omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Verovelvollisella on kuitenkin mahdollisuus vähentää todellisen hankintamenon ja luovutuksesta aiheutuneiden menojen sijasta niin sanottu hankintameno-olettama. Se on 30 prosenttia omaisuuden luovutushinnasta, jos luovutettu omaisuus on hankittu vuonna 1989 tai sen jälkeen, ja 50 prosenttia, jos omaisuus on hankittu ennen vuotta 1989.

Verotettavan luovutusvoiton määrää laskettaessa sovellettavaa luovutusvoitto-olettamaa ehdotetaan alennettavaksi siten, että vuonna 1989 tai sen jälkeen hankitun omaisuuden hankintameno-olettama alennettaisiin 30 prosentista 20 prosenttiin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä luovutusvoittoverotukseen kiristyksiä, joiden vaikutus verotuloihin on suuruusluokaltaan joi-takin kymmeniä miljoonia markkoja vuonna 1999. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan vaikutus kasvaa myöhempinä vuosina, koska alemman hankintameno-olettaman soveltamispiiriin tulevat yhä useammat luovutustilanteet.

Monessa tapauksessa pitemmän aikaa omistetun omaisuuserän todellisen koko hankintahinnan selvittäminen on ongelmallista tai jopa mahdotonta. Erityisen ongelmallisia ovat tilanteet, joissa esimerkiksi luovutettavat osakkeet on saatu aikaisempien osakkeiden tilalle eri yhtiön osakkeina erilaisten omistujärjestelyjen seurauksena. Viime aikoina on käytännössä ollut tapauksia, joissa on ollut jopa useita omistujärjestelyjä, joiden seurauksena verovelvollisen nyt hallussa olevien ja luovutettavien osakkeiden todellisen hankintahinnan selvittäminen ei onnistu helposti, jos lainkaan.

Edellä selostetun kaltaisia oikean hankinta-

hinnan selvittämisiongelmiä syntyy myös kiinteistöjen osalta tapauksissa, joissa nyt luovutettavan kiinteistön maapohja on aikanaan saatu osana suurempaa kokonaisuutta ja/tai luovutettavaan rakennukseen on tehty vuosien mittaan useita perusparannuksia.

Edellä selostetun kaltaisissa tapauksissa todellisen hankintahinnan selvittäminen luotettavasti on vaikeaa tai mahdotonta sekä verovelvolliselle että veroviranomaiselle.

Hallituksen esityksen mukaan 50 prosentin hankintameno-olettaman soveltaminen ratkeaa hankintavuoden perusteella. Ehdotuksen mukaan suurempaan hankintameno-olettamaan oikeuttaisi nykyisin noin kymmenen vuoden omistusaika, mutta koska laissa olisi mainittu kiinteästi hankintavuosi 1989, jatkossa alempaa hankintameno-olettamaa sovellettaisiin yhä useampaan luovutusvoittotilanteeseen.

Valiokunta hyväksyy hallituksen ehdottaman hankintameno-olettaman alentamisen 30 prosentista 20 prosenttiin ja siltä osin luovutusvoittoverotuksen kiristämisen. Valiokunta ei pidä kuitenkaan tarkoituksenmukaisena sitä, että tulevaisuudessa jatkuvasti pitenisi niiden omaisuuserien omistusaika, joihin ei voida soveltaa 50 prosentin hankintameno-olettamaa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että esityksen mukaan vuonna 1999 vallitseva tilanne eli noin kymmenen vuoden omistusaika oikeuttaisi 50 prosentin hankintameno-olettaman soveltamiseen myös tulevaisuudessa.

Valiokunta ehdottaa, että edellä selostettu muutos tehtäisiin tuloverolain 46 §:n 1 momenttiin.

Hallituksen esityksen mukaan 24 §:n 4 momenttia sovellettaisiin verovuodesta 1998 alkaen. Verohallinnon taholta on toivottu, että säännöksen voimaantulo varhennettaisiin jo verovuodeksi 1997, jolloin se tulisi koskemaan myös Tampereen puhelinosuuskunnan muuttamista osakeyhtiöksi. Valtiovarainministeriö on lausunnossaan yhtynyt tähän verohallinnon näkemykseen. Valiokunta ehdottaa, että edellä selostettu muutos tehdään lain voimaantulosäännökseen.

Valiokunta toteaa, että kunnallisverotuksen

kohdistuessa hyvin pieniin tuloihin ja sosiaaliturvan vähimmäisetuisuuksiin ihmiset joutuvat yhä enemmän turvautumaan toimeentulotukeen ja että toimeentulotukea tarvitaan tämän vuoksi myös verojen maksuun. Tilanne on vaikea ja epätarkoituksenmukainen erityisesti matalilla tulotasolla. Valiokunta toteaa, että valmistelutyön alaisena on jo pitkään ollut verotuksen ja sosiaaliturvan uudistaminen ja yhteensovittaminen siten, että verotus ei kohdistuisi vähimmäisetuisuuksiin ja että verotus kannustaisi työntekoon. Valiokunnan mielestä hallituksen ei tule luopua tavoitteestaan päästä tässä asiassa nykyistä parempiin konkreettisiin tuloksiin.

Valiokunta ehdottaa asiaa koskevan lausuman hyväksymistä (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Käsitteliensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Päätösehdotus

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 46 § ja

Valiokunnan muutosehdotus

46 §

Luovutusvoiton laskeminen

Omaisuuksien luovutuksesta saadun voiton määrä lasketaan siten, että luovutushinnasta vähennetään omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Muun verovelvollisen kuin yhteisön tai avoimen yhtiön taikka kommandiittiyhtiön saamasta luovutushinnasta vähennettävä määrä on kuitenkin aina vähintään

Valiokunnan lausumaehdotus

voimaantulosäännös muutettuina (Valiokunnan muutosehdotus),

että lakialoitteisiin 64/1996 vp, 67/1996 vp, 2/1997 vp, 12/1997 vp, 14/1997 vp, 17/1997 vp, 21/1997 vp, 87/1997 vp, 97/1997 vp, 103/1997 vp, 112/1997 vp, 132/1997 vp, 135/1997 vp, 3/1998 vp, 5/1998 vp, 21/1998 vp, 24/1998 vp, 29/1998 vp, 30/1998 vp, 39/1998 vp, 48/1998 vp ja 54/1998 vp sisältyvät lakiehdotukset hylätään sekä

että toivomusaloitteet 34/1997 vp, 35/1997 vp, 36/1997 vp, 40/1997 vp, 44/1997 vp, 48/1997 vp, 49/1997 vp, 53/1997 vp, 54/1997 vp, 57/1997 vp, 14/1998 vp, 16/1998 vp, 17/1998 vp, 23/1998 vp, 24/1998 vp, 27/1998 vp ja 31/1998 vp hylätään ja

että hyväksytään asiaa koskeva lausumaehdotus (Valiokunnan lausumaehdotus).

20 prosenttia ja, jos luovutettu omaisuus on ollut luovuttajalla vähintään 10 vuoden ajan, vähintään 50 prosenttia luovutushinnasta.

Voimaantulosäännös

(1. ja 2. mom. kuten HE)

Lain 24 §:n 4 momenttia ja 92 §:n 11 kohtaa sovelletaan kuitenkin verovuodesta 1997 alkaen sekä (poist.) 53 a §:ää, 58 §:n 7 momenttia ja 143 §:n 7 momenttia verovuodesta 1998 alkaen.

Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa työtä verotuksen ja sosiaaliturvan uudistamiseksi ja yhteensovittamiseksi erityisesti matalilla tulotasolla.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Kari Rajamäki /sd
jä. Olavi Ala-Nissilä /kesk
Ulla Anttila /vihr
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Timo Ihamäki /kok
Bjarne Kallis /skl
Timo Laaksonen /vas
Markku Lehtosaari /kesk
Håkan Malm /r
Mats Nyby /sd
Arja Ojala /sd

Jukka Roos /sd
Kimmo Sasi /kok
Oiva Savela /kok
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jukka Vihriälä /kesk
vjäs. Arto Lapiolahti /sd
Pekka Leppänen /vas
Markku Pohjola /sd
Matti Saarinen /sd
Kari Uotila /vas.

VASTALAUSE

Verotusta uudistettava työllisyyden ehdoin

Hallituksen esitykset ensi vuoden ja osin jo kulu-
van vuoden uusiksi verolaieiksi jatkavat hallituk-
sen jo vakiintunutta linjaa. Esitysten yhteisvai-
kus keventää jonkin verran kokonaisveroastet-
ta, joka kuitenkin jättää sen edelleen viime vuosi-
kymmenien korkeimpien veroasteiden tasoon.

Hallituksen verolinja ei kokonaisuutena pa-
ranna työllisyyden edellytyksiä. Linja lisää so-
siaalista eriarvoisuutta, se eriarvoistaa kuntien
edellytyksiä palveluiden tasavertaiseen tuottami-
seen, se syrjii kotimaista turvetta energialähteenä
ja merkitsee ympäristöohjaavuuden edelleen
heikkenemistä energiaverotuksessa.

Ehdotamme ansiotulojen verotuksen keven-
nysvaran käyttämistä hallituksen esittämää pai-
nokkaammin ja suuntaamista enemmän matala-
palkkaisille sekä pieni- ja keskituloisille. Kunnil-
le näin syntyvät veromenetykset edellyttämme
valtion korvaavan niille täysimääräisesti. Emme
hyväksy sitä, että nykytilanteessa kevennysten
ulkopuolelle jätettäisiin hallituksen esittämällä
tavalla perusturvaetuudet, kuten äitiys- ja sai-
rauspäivärahaa saavat, työttömyyden perustur-
van tai työmarkkinatuen varassa elävät. Vero-
tusta ja sosiaaliturvan vähimmäisetuuksia on en-
sin uudistettava ja yhteensovitettava.

Työn verotusta voidaan keventää verotuksen
sisäisin muutoksin. Emme kuitenkaan voi hy-
väksyä sitä, että hallitus kohdentaa ylivoimaises-
ti suurimmat energiaveron veronkiristykset koti-
maiseen turpeeseen, emmekä liioin sitä, että sel-
laiset toimialat kuten kasvihuonetuotanto joutu-
vat erityisen kireän verotuksen kohteeksi.

Hallitus esittää kunnallisveron ansiotulovä-
hennyksen nostamista ilman, että se samalla kor-
vaisi kunnille täysimääräisesti näiden veromene-
tyksiä.

Työmatkavähennyksen kiristäminen peruttava

Hallituksen esityksestä työmatkavähennyksen
omavastuun alaraja nostettiin 3 000 markkaan ja
ylärajaa korotettiin 4 000 markalla. Verotusta
kiristettiin työmatkavähennyksen heikentämi-
sen kautta 110 miljoonaa markkaa. Samaan ai-

kaan hallitus esitti liikenteen polttonesteiden ve-
ronkorostusta kaikkiaan 820 miljoonalla mar-
kalla ja joukkoliikenteen arvonlisäverokannan
nostamista. Työmatkavähennys on ollut kuta-
kuinkin ennallaan yli kymmenen vuotta eli se on
reaalisesti puolittunut. Nyt, kun työsuhteet ovat
entistä lyhyempiä ja kun varsinkaan haja-asutus-
alueilla ei ole julkisia kulkuyhteyksiä, on työmat-
kavähennyksen heikentäminen ollut täysin pe-
rusteetonta.

Mielestämme työmatkavähennyksen alaraja
tulee laskea 2 700 markkaan ja yläraja nostaa
4 000 markalla 24 000 markkaan. Näin voidaan
kannustaen myös lyhytkestoisiin työsuhteisiin
alentaa työhön hakeutumisen kynnystä.

Pieni- ja keskituloisille verokevennys

Hallitus ehdottaa, että kunnallisveron ansiotulo-
vähennys ei koskisi lainkaan mm. sairaus- ja äi-
tiyspäivärahaa, työmarkkinatukea ja työttö-
myysturvan peruspäivärahaa. Kun hallitus ei esi-
tä rinnan verolakien kanssa näiden sosiaalitur-
van perusetuuksien tarkistusta, johtavat po. ve-
roratkaisut käytännössä sosiaalisten erojen kas-
vuun. Allekirjoittaneet eivät voi hyväksyä tällai-
ta menettelyä. Ehdotammekin, että ansiotulovä-
hennys ulotetaan myös edellä sanottuihin sosiaa-
lietuuksiin.

Ansiotulovähennyksen (125 a §) enimmäis-
määrän ehdotamme korotettavaksi 10 000 mark-
kaan. Vähennys alkaisi pienentyä hallituksen
esittämän 75 000 mk:n sijasta 90 000 mk:n ylime-
nevän tulon osalta. Vähennyksen aleneman suu-
ruudeksi ehdotamme hallituksen esittämän 3
prosentin sijasta 5 prosenttia. Vähennys poistuisi
hallituksen esittämän 361 000 mk:n vuositulon
sijasta selvästi alle 300 000 mk:n tuloilta.

Valtion tulee kompensoida kunnallisveron
ansiotulovähennys täysimääräisesti kunnille.

Kotityön verovähennysoikeus koko maahan

Kotitalouksien työllistämismahdollisuuksien
parantamiseksi esitämme verovähennysoikeu-
den ulottamista koko maahan. Esityksemme
mukaan verovelvollinen saisi vähentää verosta
30 prosenttia niistä työn teettämisen kustannuk-

sista, joita hänelle on aiheutunut kotitalouden kunnossapitoon ja perheenjäsenten hoitoon liittyvistä palveluista. Vähennyksen enimmäismäärä olisi 10 000 markkaa kotitaloutta kohti vuodessa. Vähennys tehtäisiin ensisijaisesti valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Se osa, jota ei ole vähennetty valtionverosta, vähennettäisiin kunnallisverosta.

Kotityön verovähennysoikeus on nyt voimassa vain osassa maata 5 000 markan suuruisena. Tuloverotuksen eriyttäminen ihmisten asuinpaikan mukaan ei ole tällä tavalla perusteltua.

Verovähennysoikeuden avulla voidaan parantaa työllisyyttä, helpottaa perheiden arkea ja hillitä harmaata taloutta.

Uuteen aluepolitiikkaan kannustavat veroratkaisut

Muuttoliike on viime vuosina ollut hyvin voimakasta. Väestö ja työpaikat ovat keskittymässä muutamaan suurimpaan keskukseen. Muuttoliikkeen haitat ja kustannukset ovat jo nähtävissä. Suuriin keskuksiin on rakennettava lisää kouluja, päiväkoteja ja asuntoja. Samanaikaisesti valmiita rakennuksia jää tyhjiilleen ihmisten jättäessä kotipaikkansa.

Koko maan asuttuna pitäminen on arvokas asia. Maakunnissa on osaamista, mahdollisuuksia ja voimavaroja, joita hyödyntämällä voidaan säilyttää nykyisiä ja luoda uusia työpaikkoja.

Etäisyyskään ei ole enää tietotekniikkaan perustuvan työn este.

Tietoyhteiskunta tarvitsee uudistuvaa aluepolitiikkaa sekä omatoimisuuden ja voimavarojen lisäystä. Uuden aluepolitiikan lähtökohtana on kannustaminen. Tässä tarvitaan uudentyyppisiä suoraan alueilla asuviin tai sinne muuttaviin ihmisiin kohdistuvia verotuksellisia toimenpiteitä.

Hyvä kannustin voisi olla valtion tuloverosta tehtävä alueellisesti porrastettu vähennys. Näin maakuntiin voitaisiin saada takaisin sitä väestöä ja osaamista, jota iän ja koulutuksen suhteen valikoiva muuttoliike on vienyt muualle. Vähennys olisi toiminnan laadun suhteen neutraali ja progression vuoksi kannustaisi tehokkaaseen ja tuloa tuottavaan toimintaan.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus),

että lakialoite 5/1998 laiksi kotitaloustyön työllistämisvähennyksestä hyväksytään, ja

että hyväksytään kaksi lausumaa (Vastalauseen lausumaehdotukset).

Vastalauseen muutosehdotus

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 24 §:n 4 momentti, 42 §, 46 §:n 1 momentti, 58 §:n 6 momentti, 92 §:n 11 kohta, 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta, 105 a §:n 2 momentti ja 143 §:n 7 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 42 § laeissa 1465/1994, 1126/1996 ja 1383/1997, 93 §:n 1 momentti laissa 1263/1997, 95 §:n 1 momentin 1 kohta ja 105 a §:n 2 momentti mainitussa laissa 1126/1996 ja 143 §:n 7 momentti laissa 1389/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 53 a ja 54 c § sekä 58 §:ään, sellaisena kuin se on osittain laeissa 1502/1993, 1333/1995 ja mainitussa laissa 1126/1996, uusi 7 momentti seuraavasti:

24, 42, 46, 53 a, 54 c, 58 ja 92 §
(kuten VaVM)

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 24 000 markkaa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 2 500 markkaa.

turvan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen sekä hänen ansaitsemiensa veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

Vähennys on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 10 000 markkaa. Verovelvollisen vähennykseen oikeuttavien tulojen ylittäessä 90 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 5 prosentilla puhtaan ansiotulon 90 000 markkaa ylittävältä osalta.

95 §
(kuten VaVM)

143 §
(kuten VaVM)

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta, sairaus- ja äitiyspäivärahasta sekä työttömyysturvan peruspäivärahasta ja työmarkkinatuesta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen saamien sairaus- ja äitiyspäivärahojen, työttömyys-

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten VaVM)

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa. Lain 53 a ja 54 c §:ää sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 1999 tai sen jälkeen otettuihin osakaslainoihin.

(3 mom. kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää ja tuo eduskuntaan esityksen valtion tuloverosta tehtävästä vähennyksestä, jonka suuruus riippuisi asuinpaikan syrjäisyydestä ja sijainnista.

2. Eduskunta edellyttää, että valtio kompensoi kunnallisveron ansiotulovähennyksen täysimääräisesti kunnille.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1998

Olavi Ala-Nissilä /kesk
Jukka Vihriälä /kesk

Markku Lehtosaari /kesk
Bjarne Kallis /skl